

# Netilat yadayim - Must it be done near bed?

**Q** Some people do *netilat yadayim* in the morning immediately upon waking up, using water and a basin they had placed near their bed. Is this necessary or may one wash his hands at a sink outside of his bedroom? If this leniency is acceptable, please cite sources and the rabbinic authorities who sanction it.

קי"ל כרשב"א בזה, מ"מ לענין נטילת ידים שחורית שהוא רק פרישות וחסידות יתירה שלא הוזכר בש"ס ובפוסקים ראשוניי כלום, אין להחמיר כולי האי, ופוק חזי מה עמא דבר

## 1. גמרא, ברכות דף ס עמוד ב

כי מתער, אומר... כי משי ידיה, לימא: ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידים.

## 2. משנה ברורה סי' ד ס"ק א

ירחי' ידיו וכו' - יש על זה שני טעמים: הראשון כתב: לפי שידיים של אדם עסקניות הן, וא"א שלא יגע בבשר המטונף בלילה, לזה תקנו חז"ל ברכה על הנטילה לקייש ולתפלה. והרשב"א כתב: לפי שבשחר אחר השינה אנו נעשים כבריה חדשה, דכתיב "חדשים לבקרים רבה אמונתך", צריכין אנו להודות לו יתברך שבראנו לכבודו לשירתו ולברך שמו ועל דבר זה תקנו בשחר כל אותן הברכות שאנו מברכין בכל בוקר, לכן גם דבר זה תקנו בשחר להתקדש בקדושתו וליטול ידינו מן הכלי ככהן שמקדש ידיו מן הכיור קודם עבודתו. ולהלכה אנו תופסים כשני הטעמים להורא לענין נטילה, וכדלקמן בזה הסימן. ואם לא בירך על נטילת ידים קודם התפלה, שוב לא יברך אחר התפלה לכו"ע [ח"א].

## 3. שו"ת שבות יעקב חלק ג סי' א

על מה ששאלתני: למה אין נוהגין העולם שלא לילך שחרית די אמות בלי נטילת ידים? האמת אנכי, בש"ס ובפוסקים ראשוניי לא נזכר מדין זה כלום, רק האחרונים כתבו וז"ל בתולעת יעקב כתב בשם הזוהר דההולך שחרית די אמות בלי נטילת ידים חייב מיתה עכ"ל והובא ג"כ בב"ח / באו"ח / ריש סימן די וסיים בזה"ל ותימא למה לא כתב כן הב"ח? ונראה לפי דרובא אינן יכולין ליזהר בכך, מוטב שיהו שוגגין ולא יהי' מזידין ולכן לא כתבו עכ"ל הב"ח. ולעניות דעתי נראה דמשום הכי השמיטו הב"ח, לפי שדין זה לא נזכר כלל בש"ס ופוסקים ראשוניי, ואדרבא מבואר בש"ס דברכות דף ט"ו שבקומו ממטתו יבדוק נקביו ויפנה ואח"כ יטול ידיו ויניח תפילין וכו', וכיון שצריך לפנות ולכנס לבית הכסא ודאי הוא יותר מדי אמות, כי לאו כל אדם זוכה להיות בית הכסא סמוך למטתו כ"כ, וגם דברי הזוהר י"ל דס"ל כרשב"א (=רי שמעון בן אלעזר) דאמר בברכות דף כ"ה ע"ב דכל הבית כולו הוא כדי אמות אפילו הוא מאה אמה, אע"ג דאנן לא

## 4. משנה ברורה סי' א ס"ק ב

השחר - ... ומיד כשיתעורר משנתו ואינו רוצה לישן יטול ידיו אף שנשאר מושכב. ומכל שכן שלא ילך די אמות בלי נטילת ידים. וצריך מאד ליזהר בזה. ובזוה"ק מפליג עבוד זה בענישו למאד, כי הוא משחה על עצמו רוח הטומאה. ומ"מ חלילה לעבור שום איסור עבור חסרון נטילת ידים, כגון לעצור עצמו מלהשתין ע"י או ליקח מים שהכין חבירו עבור עצמו, אם לא שברור לו שיתן תיכף תמורתם אחרים, ויש שנכשלין בזה. אם אירע שחמים רחוקים ואין לו מי שיקרבם אליו נהגו קצת מבעלי הנפש שהולכים פחות פחות מדי אמות. וכתב השערי תשובה ע"ז דלא נהירא, דעדיף יותר שילכו במרוצה שלא להשהות רוח רעה על ידיו. י"א דלענין זה אמרינן כולא ביתא כדי אמות דמי, אבל אין לסמוך ע"ז כ"א בשעת הדחק. אם אירע כשמשכים בלילה שאין לו מים ליטול ידיו גי פעמים כראוי להעביר רוח הטומאה, אעפ"כ חלילה לו לבטל מדברי תורה משום זה עד שיאיר היום, אלא יטול מעט או ינקח ידיו בכל מידי דמנאי ויברך וילמוד כדן התלמוד והפוסקים: